

OBNOVA RUŽOVÉHO PARKU

SO 4 SADOVÉ ÚPRAVY

SO 4-2.1 INVENTARIZÁCIA DREVÍN

METODICKÝ POSTUP A TABUĽKY

OBSAH

1	INVENTARIZÁCIA A SADOVNÍCKE HODNOTENIE DREVÍN A ICH PORASTOV	1
1.1	INVENTARIZÁCIA STROMOV	1
1.2	INVENTARIZÁCIA KROV	2
2	VÝPOČET SPOLOČENSKEJ HODNOTY DREVÍN NAVRHOVANÝCH NA VÝRUB	2
2.1	SPOLOČENSKÁ HODNOTA STROMOV	2
2.2	SPOLOČENSKÁ HODNOTA KROV	3
3	PRÍLOHY	4

1 INVENTARIZÁCIA A SADOVNÍCKE HODNOTENIE DREVÍN A ICH PORASTOV

Inventarizácia a sadovnícke hodnotenie drevín nachádzajúcich sa v riešenom území boli realizované v roku 2017. V rámci terénneho prieskumu boli dreviny identifikované v mapových podkladoch. Ďalej boli zistené ich základné dendrometrické parametre drevín (druh, veľkosť a pod.). Sadovnícka hodnota drevín bola stanovená podľa štandardne používanej metodiky prof. J. Machovca (1982). Pri drevinách je vedený je navrhovaný zásah. Zistené údaje sú zaznamenané v tabuľkách. Grafické znázornenie zinventarizovaných drevín je vo výkrese označené stredovou značkou s poradovým číslom a pôdorysným priemetom korún podľa údajov v tabuľke.

1.1 INVENTARIZÁCIA STROMOV

Pri stromoch boli zisťované nasledovné parametre.

PORADOVÉ ČÍSLO (P. Č. v tab.) je priradené ku každému stromu a je zhodné s označením konkrétneho stromu v tabuľke aj vo výkrese.

IDENTIFIKAČNÉ ČÍSLO (ID v tab.) označuje kód stromu priradený niektorým stromom v teréne. Kód je umiestnený v úrovni nasadenia koruny stromu na plastových štítkoch (Arbotag).

DRUH (DRUH v tab.) je určený na základe rodového a druhového názvu dreviny (prípadne aj kultivaru), ktorý je zapísaný do tabuľky pomocou latinského názvoslovia bez uvádzania autora. V prípade, že nebolo možné určiť druh dreviny, zistil sa aspoň jej príslušnosť k rodu.

OBVOD KMEŇA STROMU (OBVOD KMEŇA v tab.) podľa § 36 vyhlášky č. 24/2003 Z. z. obvod kmeňa stromu sa meria vo výške 1,3 m nad zemou. Pri stromoch, ktoré sa rozkonárujú vo výške menšej ako 130 cm, sa meria obvod kmeňa tesne pod jeho rozkonárením. Uvádza sa v centimetroch (cm) s presnosťou na 1 cm. Zisťuje sa pomocou pásma.

VÝŠKA STROMU (VÝŠKA v tab.) zodpovedá vertikálnej vzdialenosti od päty stromu po vrchol koruny stromu. Údaj o výške sa uvádza v metroch (m) s presnosťou na 1 m.

SPODNÝ OKRAJ KORUNY STROMU (OKRAJ KORUNY v tab.) zodpovedá vertikálnej vzdialenosti od päty stromu po spodný okraj koruny stromu, udáva sa v metroch, s presnosťou na 1 m.

ŠÍRKA KORUNY STROMU (ŠÍRKA v tab.) predstavuje aritmetický priemer koruny stromu v najširšom mieste a v smere kolmým na túto os. Uvádza sa v metroch (m) s presnosťou na 1 m.

SADOVNÍCKA HODNOTA (SH v tab.) sa určuje pomocou 5-bodového klasifikátora podľa metodiky Machovca (1982). Pri stromoch sa používajú hodnoty od 1 do 5.

1 – VEĽMI MÁLO HODNOTNÉ DREVINY - dreviny veľmi silne poškodené, choré, silne napadnuté škodcami alebo chorobami, zvlášť takými, ktoré zdravotne ohrozujú okolité zdravé porasty, dreviny odumierajúce a odumreté, a hlavne ale dreviny, ktoré ohrozujú bezpečnosť návštevníkov, alebo dreviny, ktoré ohrozujú svojou existenciou kvalitu okolitých cennejších jedincov (napr. dreviny vrastajúce do korún kvalitných a zvlášť svetlomilných hodnotných stromov) a dreviny inak ohrozujúce daný priestor a jeho vývoj. Pri riešení sadovníckych úprav je na týchto plochách nutné tieto dreviny okamžite resp. v čo najkrajšej dobe odstrániť. Odstránenie je nutné bez ohľadu na akékoľvek ďalšie zásahy.

2 – DREVINY PODPRIEMERNEJ HODNOTY - dreviny značne poškodené, veľmi vysoko vyvetvené bez predpokladu obrastania po presvetľovacích prebierkach, dreviny staré a málo vitálne, výrazne presychajúce, s dutinami, prípadne inak silne poškodené. Predpoklady ďalšieho vývoja sú ako v čase, tak aj v kvalite značne obmedzené. Zlepšenie kvality nemožno predpokladať. Nesmú to však byť dreviny ohrozujúce bezpečnosť ľudí alebo zdravie perspektívnych porastov. Pri vyhladkových úpravách sa počíta s ich potupným odstránením. Výnimky tvoria len dendrologicky unikátne dreviny, chránené stromy a pod., ktoré sa ponechávajú na dožitie.

3 – DREVINY PRIEMERNEJ HODNOTY - dreviny zdravé, resp. len mierne poschnuté, ale bez chorôb a škodcov, hlavne takých, kde hrozí ich rozšírenie. Tvarovo sa môžu líšiť aj podstatne od typu. Patria sem napríklad dreviny s vysoko vyvetvené, avšak také, ktoré majú schopnosť na kmeni obrastať, resp. sú i v tejto podobe esteticky únosné. Patria sem tiež dreviny menšieho vzhľadu, ktoré nedosahujú ani polovicu predpokladanej veľkosti. Rovnako u tejto kategórie musí byť predpoklad udržiavania po dobu desaťročí pri zachovaní, prípadne i zlepšení bodovej hodnoty. Veľmi často sú to dreviny, z ktorých je možno postupne vymodelovať kvalitnejšie porasty. Pri riešení sadovníckych úprav a u tejto kategórie drevín počíta s tým, že sa podľa potreby ponechajú pre ďalší rozvoj, resp. tam, kde to sadovnícky a výchovný zámer vyžaduje, sa odstraňujú.

4 – DREVINY NADPRIEMERNEJ HODNOTY - zdravé dreviny, typického tvaru zodpovedajúce príslušnému taxónu, nanajvýš len nepatrne narušené lebo poškodené (napr. bez konárov najspodnejšieho poschodia, s menšími voľnými priestormi v korune a pod.), veľkostne plne vyvinuté, ako dreviny ohodnotené piatimi bodmi. Svoju funkciu pri udržiavaní kvality musia plniť ešte radu desaťročí. Aj túto kategóriu drevín je nutné maximálne chrániť i za cenu zmeny v usporiadaní priestoru, v ktorom sa nachádzajú. K ich odstráneniu možno pristúpiť len v celkom výnimočných prípadoch.

5 – VEĽMI HODNOTNÉ DREVINY - ide o absolútne zdravé dreviny, nepoškodené, tvarovo i celkovým habitom zodpovedajúce druhu, rozkonárené až k zemi, veľkostne už úplne vyvinuté (presahujúce najmenej polovicu dosiahnuteľnej výšky a tomu zodpovedajúcej šírky koruny), avšak ešte v plnom raste a vývoji. Dreviny tejto kategórie musia mať predpoklad plniť svoje funkcie ešte po celú radu desaťročí. Je ich potrebné na danom stanovišti zachovať v maximálnej možnej miere i za cenu prehodnotenia a pretvorenia sadovníckych úprav, plánovanej zástavby a pod.

POZNÁMKA (POZNÁMKA v tab.) – v poznámke sa uvádzajú ďalšie doplňujúce informácie o drevine resp. stanovišti, na ktorom drevina rastie. Ide o slovný popis skutočností súvisiacich napríklad s tvarom habitu, poškodením dreviny, jej funkciou a pod.

NAVRHOVANÝ ZÁSAH (ZÁSAH v tab.) – uvádza vhodné pestovateľské opatrenie, ktorý je odporučené na základe zistených údajov. Zoznam navrhovaných opatrení:

Posudok – vypracovanie znaleckého posudku

Výrub INV – výrub inváznych drevín (*Ailanthus altissima*, *Negundo aceroides*), odstránenie pňa a odstránenie náletov inváznych druhov drevín.

Výrub – výrub s odstránením pňa

Odfrézovanie pňa - odstránenie pňa odfrézovaním

Rez Z – rez zdravotný

Presadenie – presadenie drevín špeciálnou technikou na nové miesto mimo riešeného územia)

1.2 INVENTARIZÁCIA KROV

Pri kroch a skupinách krov sa určovali rovnaké údaje ako pri stromoch, až na nasledovné parametre:

PORADOVÉ ČÍSLO (P. Č. v tab.) je priradené ku každému jedincovi resp. skupine krov, ktorý je označený písmenom K a poradovým číslom. Tento kód je zhodný s označením konkrétneho prvku v tabuľke aj vo výkrese.

DRUHOVÉ ZASTÚPENIE (DRUH v tab.) sa uvádza pri kroch, skupinách krov a porastoch stromov v percentách. Ide o početnosť jedincov určitého druhu, ktoré tvoria skupinu krov.

PLOCHA KROV (PLOCHA v tab.) sa vypočíta na základe obsahu pôdorysného priemetu porastov krov na plochu. Je uvádzaná v metroch štvorcových (m²) s presnosťou na jeden meter.

VÝŠKA KROV (VÝŠKA v tab.) zodpovedá vertikálnej vzdialenosti od terénu po vrchol koruny. Priemerná výška plochy krov sa vypočítava z priemeru výšky najvyššieho a najnižšieho jedinca príp. skupiny jedincov. Je udávaná v metroch (m) s presnosťou na 0,5 m. Bola zistená odhadom v porovnaní s ľudskou postavou.

SADOVNÍCKA HODNOTA DREVÍN (SH v tab.) sa určuje pomocou 5-bodového klasifikátora podľa Machovca (1982). Pri kroch a skupinách krov na riešenom území sa uplatňujú len hodnoty **od 1 do 3**, pretože tieto dreviny nedosahujú takých rozmerov ako stromy.

POZNÁMKA (POZNÁMKA v tab.) – v poznámke sa uvádzajú ďalšie doplňujúce informácie o drevine resp. stanovišti, na ktorom drevina rastie (napríklad počet, poškodenie a pod.).

NAVRHOVANÝ ZÁSAH (ZÁSAH v tab.) – uvádza vhodné pestovateľské opatrenie, ktorý je odporučené na základe zistených údajov. Zoznam navrhovaných opatrení je v tabuľkách:

Výrub – výrub

2 VÝPOČET SPOLOČENSKEJ HODNOTY DREVÍN NAVRHOVANÝCH NA VÝRUB

Spoločenská hodnota drevín navrhovaných na výrub bola stanovená podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov a v súlade s Vyhláškou MŽP SR č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. Spoločenská hodnota drevín sa určí podľa druhu a veľkosti. Aktuálnu výšku spoločenskej hodnoty upravuje vyhláška MŽP SR č. 158/2014. Táto hodnota môže byť upravená pomocou indexov, ktoré sú uvedené v prílohe č. 35 Vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z. z. Podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny sa súhlas na výrub dreviny nevýžaduje na invázne druhy drevín (§47b ods. 4, písm. h), preto ich spoločenská hodnota nebola vypočítaná.

2.1 SPOLOČENSKÁ HODNOTA STROMOV

Pri výpočte spoločenskej hodnoty boli použité nasledovné údaje:

PORADOVÉ ČÍSLO (PČ v tab.) prebrané z inventarizácie.

DRUH (DRUH v tab.) prebrané z inventarizácie.

SKUPINA DREVÍN (SKUPINA v tab.) podľa prílohy. č. 33 k vyhláške č. 24/2003 Z. z., Časť A – Zoznam drevín

II - ihličnaté dreviny

III - listnaté opadavé dreviny

OBVOD KMEŇA (OBVOD KMEŇA v tab.) - prebrané z inventarizácie.

VÝŠKA STROMU (VÝŠKA v tab.) prebrané z inventarizácie.

SPOLOČENSKÁ HODNOTA (SPOL HOD v tab.) určená podľa prílohy č. 33 k vyhláške č. 24/2003 Z. z., časť B – Spoločenská hodnota drevín. Je uvedená v eurách (€).

INDEX RELATÍVNE DOSIAHNUTELNÉHO VEKU (INDEX 1 v tab.) Pri výpočte spoločenskej hodnoty boli v našom prípade použité nasledovné indexy:

1,1 - ak ide o dlhoveké dreviny

1 - ak ide o strednoveké dreviny

0,9 - ak ide o krátkoveké dreviny

Relatívne dosiahnuteľný vek bol určený podľa prílohy. č. 33 k vyhláške č. 24/2003 Z. z., Časť A – Zoznam drevín

INDEX POŠKODENIA (INDEX 2 v tab.) Na základe zdravotného stavu a poškodenia drevín boli použité indexy:

1,0 – drevina bez poškodenia

0,8 - ak je drevina poškodená alebo je iným spôsobom znížená jej fyziologická hodnota v rozpätí 11 - 25 % (slabé poškodenie)

0,6 - ak je drevina poškodená alebo je iným spôsobom znížená jej fyziologická hodnota v rozpätí 26 - 60 % (stredné poškodenie)

0,4 - ak je drevina poškodená alebo je iným spôsobom znížená jej fyziologická hodnota v rozpätí nad 60 % (ťažké poškodenie)

0,4 – 0 - odumretá drevina

Poškodenie dreviny bolo určené na základe údajov z inventarizácie.

INDEX PLOCHY (INDEX 3 v tab.) Spoločenská hodnota drevín na riešenom území je upravená indexom:

1,4 - ak ide o dreviny v parkoch, verejných sadoch a záhradách, v stromoradiach alebo ak sú súčasťou historických jadier miest a centrálnych mestských zón.

Index polohy 1,4 bol pridelený všetkým stromom nachádzajúcich sa na riešenom území.

INDEX NEGATÍVNEHO PÔSOBNIA (INDEX 4 v tab.) Pri výpočte spoločenskej hodnoty sa použil index:

0,8 - ak ide o drevinu z náletu alebo výmladkov a ak jej výskyt nie je v súlade s využívaním konkrétnej plochy územia

INDEXOVANÁ SPOLOČENSKÁ HODNOTA (INDEX SPOL HOD v tab.)

Indexovaná spoločenská hodnota drevín sa vypočíta tak, že spoločenská hodnota uvedená v prílohe č. 33 vynásobí súčinom prírážkových indexov uvedených v prílohe č. 35 k vyhláške č. 24/2003 Z. z. Je uvedená v eurách (€).

2.2 SPOLOČENSKÁ HODNOTA KROV

Pri kroch a skupinách krov boli pri výpočte spoločenskej hodnoty boli použité údaje:

PORADOVÉ ČÍSLO (PČ v tab.) prebrané z inventarizácie.

DRUH (DRUH v tab.) prebrané z inventarizácie.

SKUPINA DREVÍN (SKUPINA v tab.) podľa prílohy. č. 33 k vyhláške č. 24/2003 Z. z. , Časť A – Zoznam drevín

I. – polovždzelené a vždyzelené dreviny

II. - ihličnaté dreviny

III. - listnaté opadavé dreviny

PLOCHA KROV (PLOCHA v tab.) – prebraná z inventarizačných tabuliek.

VÝŠKA KROV (VÝŠKA v tab.) – prebraná z inventarizačných tabuliek.

Ďalší postup výpočtu spoločenskej hodnoty je rovnaký pri stromoch, kroch aj porastoch krov.

SPOLOČENSKÁ HODNOTA (SPOL HOD v tab.) určená podľa prílohy č. 33 k vyhláške č. 24/2003 Z. z. , časť B – Spoločenská hodnota drevín. Je uvedená v eurách (€).

INDEX RELATÍVNE DOSIAHNUTELNÉHO VEKU (INDEX 1 v tab.) Pri výpočte spoločenskej hodnoty boli v našom prípade použité nasledové indexy:

1,1 - ak ide o dlhoveké dreviny

1 - ak ide o strednoveké dreviny

0,9 - ak ide o krátkoveké dreviny

Relatívne dosiahnuteľný vek bol určený podľa prílohy. č. 33 k vyhláške č. 24/2003 Z. z. , Časť A – Zoznam drevín

INDEX POŠKODENIA (INDEX 2 v tab.) Na základe zdravotného stavu a poškodenia drevín boli použité indexy:

1,0 – drevina bez poškodenia

0,8 - ak je drevina poškodená alebo je iným spôsobom znížená jej fyziologická hodnota v rozpätí 11 - 25 % (slabé poškodenie)

0,6 - ak je drevina poškodená alebo je iným spôsobom znížená jej fyziologická hodnota v rozpätí 26 - 60 % (stredné poškodenie)

0,4 - ak je drevina poškodená alebo je iným spôsobom znížená jej fyziologická hodnota v rozpätí nad 60 % (ťažké poškodenie)

0,4 – 0 - odumretá drevina

Poškodenie dreviny bolo určené na základe údajov z inventarizácie.

INDEX PLOCHY (INDEX 3 v tab.) Spoločenská hodnota drevín na riešenom území je upravená indexom:

1,4 - ak ide o dreviny v parkoch, verejných sadoch a záhradách, v stromoradiach alebo ak sú súčasťou historických jadier miest a centrálnych mestských zón.

Index polohy 1,4 bol pridelený všetkým stromom nachádzajúcich sa na riešenom území.

INDEX NEGATÍVNEHO PÔSOBNIA (INDEX 4 v tab.) Pri výpočte spoločenskej hodnoty sa použil index:

0,8 - ak ide o drevinu z náletu alebo výmladkov a ak jej výskyt nie je v súlade s využívaním konkrétnej plochy územia

INDEXOVANÁ SPOLOČENSKÁ HODNOTA (INDEX SPOL HOD v tab.)

Indexovaná spoločenská hodnota drevín sa vypočíta tak, že spoločenská hodnota uvedená v prílohe č. 33 vynásobí súčinom prírážkových indexov uvedených v prílohe č. 35 k vyhláške č. 24/2003 Z. z. Je uvedená v eurách (€).

3 PRÍLOHY

Príloha 1/1	Inventarizácia drevín – stromy
Príloha 1/2	Inventarizácia drevín – kry
Príloha 2/1	Spoločenská hodnota drevín – stromy
Príloha 2/2	Spoločenská hodnota drevín – kry